

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 października 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Kazimierz Klugiewicz (przewodniczący)

SSN Jerzy Grubba

SSN Paweł Wiliński (sprawozdawca)

Protokolant Paweł Bartczak

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Roberta Tarsalewskiego
w sprawie M.W.

skazanego z art. 280 § 1 k.k. w zw. z art. 157 § 1 k.k. przy zast. art. 11 § 2 k.k. i in.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 22 października 2025 r.,

kasacji wniesionych przez obrońców

od wyroku Sądu Okręgowego w Częstochowie

z dnia 22 października 2024 r., sygn. akt VII Ka 583/24

zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w Częstochowie

z dnia 4 kwietnia 2024 r., sygn. akt XVI K 667/22,

**1. uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Okręgowemu w Częstochowie do ponownego rozpoznania w
postępowaniu odwoławczym;**

2. zarządza zwrot wniesionej opłaty od kasacji.

Jerzy Grubba Kazimierz Klugiewicz Paweł Wiliński

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 4 kwietnia 2024 r., sygn. akt XVI K 667/22, Sąd Rejonowy w Częstochowie uznał M.W. winnym czynu z art. 280 § 1 k.k. w zw. z art. 157 § 1 k.k. przy zast. art. 11 § 2 k.k. i art. 189 § 1 k.k. i art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 281 k.k. przy zast. art. 12 k.k., i za to wymierzył mu karę 3 lat pozbawienia wolności, orzekł obowiązek naprawienia szkody na rzecz oskarżyciela posiłkowego w wysokości 31.620 zł oraz zadośćuczynienie za doznaną krzywdę poprzez zapłatę na rzecz oskarżyciela posiłkowego 20.000 zł.

Po rozpoznaniu apelacji obrońców oskarżonego i pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego Sąd Okręgowy w Częstochowie, wyrokiem z dnia 22 października 2024 r., sygn. VII Ka 583/24, zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że wyeliminował z podstawy skazania art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 281 k.k., a w pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymał w mocy.

Kasacje w tej sprawie wnieśli obrońcy oskarżonego. Obrońca P.K., zaskarżając wyrok Sądu odwoławczego w całości zarzucił:

„naruszenie art. 439 § 1 pkt 2 KPK, poprzez nienależyte obsadzenie składu Sądu w postępowaniu odwoławczym wydającym zaskarżone orzeczenia, a to poprzez zasiadanie w jego ramach Sędziego X. Y., powołanego na stanowisko Sędziego Sądu Okręgowego przez Krajową Radę Sądownictwa powołaną na mocy ustawy z dnia 8 grudnia 2017 roku o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa, co winno prowadzić do uznania, w tym w oparciu o uchwałę Składu Połączonych Izb Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 roku (BSA1-4110-1/20) oraz najnowsze orzecznictwo Sądu Najwyższego, że skład Sądu wydający zaskarżone orzeczenie z udziałem ww. Sędziego, nie spełnia minimalnych wymagań dla zachowania niezawisłości i bezstronności Sądu, co świadczy o jego nienależytej obsadzie.”

Nadto, skarżący wskazał także na:

„zarzut rażącego naruszenia przepisów prawa, mającego istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, a to art. 7 KPK, poprzez przekroczenie granic

swobodnej oceny dowodów zgromadzonych w sprawie”, polegające na:

1. dowolnej i niezgodnej z zasadami doświadczenia życiowego i logicznego rozumowania ocenie dowodu z zeznań M.W.;
2. zaniechaniu jakiegokolwiek, tym bardziej kompleksowego zweryfikowania dowodów w zakresie zeznań złożonych przez świadków A. oraz J.W.
3. rażąco błędnej ocenie dowodów z zeznań świadków P.W., M.W., A.L. i D.B.;
4. całkowitym zaniechaniu dokonania kompleksowej oceny dowodów z zeznań świadków: R.S., M.K., W.Z., J.G., E.B. oraz P.B. oraz potraktowania ich w sposób dalece wybiórczy;
5. całkowicie nieuzasadnionej krytyce i braku jakiegokolwiek obiektywizmu w ocenie wyjaśnień złożonych w toku sprawy przez M.W.;
6. wadliwej ocenie dowodu z zapisu monitoringu z parkingu przed salonem meblarskim;

W oparciu o te zarzuty skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w Częstochowie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania temu Sądowi.

Obrońca B.G. zaskarżył wyrok Sądu odwoławczego w całości i zarzucił naruszenie:

„I. art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 6 ust. 3 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności (Dz. U. z 1993 roku, nr 61, poz. 284 ze zm.), art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 19 ust. 1 Traktatu o Unii Europejskiej - poprzez nienależyte obsadzenie Sądu II instancji rozpoznającego przedmiotową sprawę, w składzie którego uczestniczył SSO X. Y., powołany do pełnienia urzędu sędziego Sądu Okręgowego w Częstochowie na podstawie postanowienia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia [...] 2020 r. o powołaniu do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego o numerze 1130.[...].2020 (Monitor Polski z 2020 roku, poz. [...], na wniosek złożony przez Krajową Radę Sądownictwa (uchwała nr [...] dnia [...] 2019 r.) ukształtowaną w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 roku o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z

2018 roku, poz. 3 ze zm.), dwukrotnie wchodzącego w skład Komisji Egzaminacyjnej do spraw aplikacji adwokackiej w Częstochowie jako przedstawiciel Ministra Sprawiedliwości, a następnie powołanego uchwałą nr [...] Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 27 marca 2023 r, w sprawie powołania Komisarzy Wyborczych na stanowisko Komisarza Wyborczego w Częstochowie II, a co w konsekwencji doprowadziło do wydania wyroku przez sąd nie spełniający wymogu konstytucyjnego, konwencyjnego i unijnego „sądu ustanowionego ustawą, bezstronnego, niezależnego i niezawisłego”; a także:

II. art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. i art. 7 k.p.k., oraz art. 4 k.p.k. - polegające na arbitralnym zaakceptowaniu przez Sąd odwoławczy nieprawidłowej oceny materiału dowodowego poczynionej przez Sąd I instancji (zarzut I pkt 1 apelacji adw. B.G.) i przez to brak należytej kontroli odwoławczej zastosowania art. 7 k.p.k. przez tenże Sąd poprzez tendencyjne i arbitralne powoływanie się na poprawność oceny dowodów dokonanej przez sąd I instancji i pominięcie, iż sąd *meriti* podstawą swoich ustaleń uczynił szereg domniemań faktycznych, które nie mają oparcia w zgromadzonym materiale dowodowym, a nadto na podstawie dowodów o charakterze poszlakowym, co pozwala na stworzenie alternatywnej wersji zdarzeń z udziałem skazanego; a nadto całkowite zaniechanie odniesienia się do podniesionego przez obrońcę skazanego adw. B.G. zarzutu naruszenia art. 7 k.p.k. i przedstawionej argumentacji poprzez odesłanie do stanowiska Sądu Odwoławczego wyrażonego w związku z rozpoznaniem zarzutów apelacyjnych adw. P.K., a co w konsekwencji miało istotny wpływ na treść skarżonego orzeczenia, albowiem doprowadziło do utrzymania w mocy skazującego wyroku Sądu I instancji;

III. art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k., w zw. z art. 170 § 1 pkt 2 k.p.k. - polegające na nierzetelnym rozpoznaniu zarzutu naruszenia art. 170 § 1 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 94 § 1 pkt 5 k.p.k. w zw. z art. 98 § 1 k.p.k. w zw. z art. 6 k.p.k. (zarzut I pkt 2 apelacji adw. B.G.) poprzez ogólne odniesienie się do poprawności wydanego przez Sąd pierwszej instancji na rozprawie w dniu 16 stycznia 2024 r. postanowienia o oddaleniu złożonych wniosków dowodowych, jednocześnie całkowicie nie odnosząc się do innych wskazanych przez obrońcę skazanego naruszonych w związku z powyższym przepisów postępowania, a

co w konsekwencji miało istotny wpływ na treść skarżonego orzeczenia, albowiem doprowadziło do utrzymania w mocy skazującego wyroku Sądu I instancji;

IV. art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. - polegające na nierzetelnym rozpoznaniu zarzutu rażącej niewspółmierności orzeczonej wobec oskarżonego kary (zarzut II apelacji adw. B.G.) poprzez jedynie ogólnikowe powołanie się na prawidłowość orzeczonego wobec M.W. wymiaru kary pozbawienia wolności, z całkowitym zaniechaniem odniesienia się do argumentów podniesionych przez obrońcę w wywiedzionej apelacji, przy czym całkowicie w sposób nieuprawniony Sąd Odwoławczy argumentując swoje stanowisko powołał się na wypowiedź drugiego obrońcy adw. P.K. co do łagodności orzeczonej kary, stanowiącej wszak swoistą grę słowną a co w konsekwencji doprowadziło do utrzymania w mocy orzeczonej kary pozbawienia wolności.

W oparciu o te zarzuty skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Częstochowie do ponownego rozpoznania.

Obrońca M.K. zaskarżył wyrok Sądu odwoławczego w całości i zarzucił:

„1. Rażące naruszenie prawa procesowego, które mogło mieć istotny wpływ na treść orzeczenia tj. art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. poprzez niewłaściwą kontrolę odwoławczą zarzutów apelacji adw. P.K. (...).

2. rażące naruszenie prawa procesowego, które mogło mieć istotny wpływ na treść orzeczenia tj. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. poprzez niewłaściwą kontrolę odwoławczą zarzutu nr 3 apelacji tj. obrazę przepisów postępowania, a to art. 424 § 1 k.p.k. mającą istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku (...).

3. rażące naruszenie prawa procesowego, które mogło mieć istotny wpływ na treść orzeczenia tj. art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. poprzez niewłaściwą kontrolę odwoławczą zarzutów apelacji adw. B.G. nr I a-b (...).

W oparciu o te zarzuty skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w Częstochowie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania temu Sądowi.

W odpowiedzi na kasację Zastępcy Prokuratora Rejonowego w Częstochowie wniósł o ich oddalenie jako oczywiście bezzasadnych. Pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego przedstawił stanowisko wskazujące na oczywistą bezzasadność wniesionych w sprawie kasacji.

W toku rozprawy kasacyjnej Prokurator Prokuratury Krajowej wniósł przeprowadzenie badania wystąpienia w sprawie przesłanki z art. 439 § 1 pkt. 2 k.p.k., związanej z udziałem w składzie orzekającym Sądu Okręgowego w Częstochowie sędziego X. Y. wskazane w kasacjach obrońców.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Rozpoznanie wniesionych kasacji ograniczone zostało z mocy art. 436 k.p.k. w zw. z art. 518 k.p.k. do zarzutów postawionych w dwóch nadzwyczajnych środkach zaskarżenia wskazujących na wystąpienie uchybienia z art. 439 § 1 pkt. 2 k.p.k. Przeprowadzona ocena doprowadziła do ujawnienia, że w sprawie w istocie wystąpiła bezwzględna przyczyna odwoławcza z art. 439 § 1 pkt. 2 k.p.k., związana z zasiadaniem w składzie Sądu odwoławczego sędziego X. Y. Stwierdzenie to było podstawą uchylenia przez Sąd Najwyższy zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w Częstochowie i przekazania przedmiotowej sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Przechodząc do wskazania motywów rozstrzygnięcia wskazać należy, że Sąd Najwyższy w niniejszym składzie w pełni podziela utrwalone w orzecznictwie stanowisko, iż z samego faktu, że w składzie orzekającym zasiada sędzia sądu powszechnego powołany na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r., poz. 3), nie wynika jeszcze wadliwość wydanego przez ten sąd orzeczenia.

Wskazuje na to jednoznacznie treść uchwały trzech połączonych Izb z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/2020 (OSNK 2020, z. 2, poz. 7), w której Sąd Najwyższy wskazał w odniesieniu do sędziów sądów powszechnych, że „nienależyta obsada sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. (...) zachodzi także wtedy, gdy w składzie sądu bierze udział osoba powołana na urząd sędziego w sądzie powszechnym albo wojskowym na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa

ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw, jeżeli wadliwość procesu powoływania prowadzi, w konkretnych okolicznościach, do naruszenia standardu niezawisłości i bezstronności w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności”. W konsekwencji brak bezstronności i niezawisłości sądu, w składzie którego zasiadał sędzia sądu powszechnego, który uzyskał nominację w wadliwym procesie przed Krajową Radą Sądownictwa od 17 stycznia 2018 r., należy ustalać *in concreto*.

Należy jednocześnie podkreślić, że orzeczenie Sądu Najwyższego powołane wyżej ma moc zasady prawnej i wiąże wszystkie orzekające składy Sądu Najwyższego. Wprawdzie podejmując próbę podważenia zakresu jego związania niekiedy podnosi się błędny argument wskazujący na wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 20 kwietnia 2020 r., sygn. akt U 2/20, OTK-A 2020, poz. 61. Słusznym jest jednak w tym zakresie odwołanie się do utrwalonego w orzecznictwie Sądu Najwyższego stanowiska, że wskazane orzeczenie Trybunału, wykraczające jaskrawo poza katalog wiążących orzeczeń sądu konstytucyjnego wskazanych w art. 188 ust. 1 Konstytucji, nie uzyskało mocy powszechnie obowiązującego orzeczenia, nie może uchylić uchwały trzech połączonych Izb Sądu Najwyższego, ani przesądzić o jej obowiązywaniu. W konsekwencji stanowić on może jedynie wyraz określonego i niewiążącego poglądu prawnego Trybunału Konstytucyjnego (tak m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 23 listopada 2022 r., I KO 79/21 i KO 80/21; por. także m.in.: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 stycznia 2023 r., IV KZ 59/21; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 maja 2023 r., V KK 17/23; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 czerwca 2023 r., II KK 489/21).

Co istotne, stanowisko zawarte w uchwale BSA I-4110-1/2020 znajduje swoje potwierdzenie w uchwale siedmiu sędziów Sądu Najwyższego, I KZP 2/22, z dnia 2 czerwca 2022 r., w której Sąd Najwyższy uznał, że Krajowa Rada Sądownictwa ukształtowana w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw nie jest organem tożsamym z organem konstytucyjnym, którego skład i sposób wyłaniania reguluje Konstytucja RP, w szczególności w art. 187 ust. 1, a „w wyniku

zmian ustawowych, dokonanych ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa, organ ten przestał spełniać cechy organu konstytucyjnego, co uchyliło domniemanie spełnienia przez osoby powołane przez Prezydenta RP z rekomendacji takiej Krajowej Rady Sądownictwa na stanowisko sędziego kryteriów niezawisłości i bezstronności. Bezpośrednie uzależnienie od władzy politycznej decyzji podejmowanych w procedurze nominacji sędziowskich, uzasadniło przekonanie, że o nominacjach tych mogą decydować względy pozamerytoryczne” (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 grudnia 2022 r., II KK 206/21).

W odniesieniu do konkretnego sędziego tj. sędziego X. Y. Sąd Najwyższy przeprowadził już kilkakrotnie takie indywidualne badanie (wyrok SN z 13 lutego 2025 r., IV KK 348/24, wyrok SN z 11 czerwca 2025 r., IV KS 13/25, wyrok SN z 18 września 2025 r., IV KK 57/25), w których uznał, że doszło do naruszenia standardu sądu bezstronnego i niezawisłego, a skład Sądu Najwyższego w niniejszej sprawie stanowisko to w pełni podziela. Nie zachodzi zatem potrzeba szczegółowego powtarzania przytoczonej tam pełnej argumentacji, lecz wystarczające będzie wskazanie na następujące okoliczności: a) w 2018 r. Sędzia X. Y. jako sędzia Sądu Rejonowego w M., pełniący do 2018 r. funkcję Prezesa tego Sądu i od 1 marca 2017 r. również Przewodniczącego II Wydziału Karnego złożył podpis pod listą poparcia dla kandydatury Sędziego L.M. na członka nowo powołanej i wadliwie ukształtowanej Krajowej Rady Sądownictwa; b) ten sam organ tj. Krajowa Rada Sądownictwa w dniu [...] 2019 r. podjęła uchwałę w przedmiocie przedstawienia wniosku o powołanie X. Y. do pełnienia urzędu na stanowisku Sędziego Sądu Okręgowego w Sądzie Okręgowym w Częstochowie (uchwała nr [...]), a powołanie nastąpiło [...] 2020 r. (M.P. poz. [...]); c) Sędzia X. Y. był wyznaczany przez Ministra Sprawiedliwości dwukrotnie (zarządzeniem z dnia 26 marca 2019 r., Dz. Urz. Min. Spr. z 2019 r. poz. 91 oraz zarządzeniem z 12 marca 2021 r., Dz. Urz. Min. Spr. z 2021 r. poz. 29) jako przedstawiciel Ministra w Komisji Egzaminacyjnej do spraw aplikacji adwokackiej; d) w marcu 2023 r. Sędzia X. Y. został powołany na stanowisko Komisarza Wyborczego w Okręgu Częstochowa II. Sąd Najwyższy, dzieląc stanowisko wyrażone w powołanych wyżej orzeczeniach uznał, że ujawnione fakty i okoliczności w sposób jednoznaczny przesądzają, że dla zewnętrznego odbiorcy, awans zawodowy

sędziego X. Y. bezpośrednio łączy się w sposób oczywisty z akceptacją zmian w sądownictwie dokonywanych dla jego podporządkowania władzy wykonawczej, oraz z faktem podpisania listy poparcia dla sędziego kandydującego do KRS wyłanianej w jawnie niekonstytucyjnej procedurze przez polityków zmierzających w ramach tzw. reformy wymiaru sprawiedliwości do podporządkowania sądów i sędziów woli politycznej wyrażanej przez ówczesnego Ministra Sprawiedliwości oraz zaliczeniem do grona tych sędziów, którzy uzyskując konkretne korzyści zawodowe lub osobiste kierunek tych zmian akceptowali i wspierali. Niewątpliwie awans zawodowy do sądu wyższej instancji nastąpił bezpośrednio po udzieleniu poparcia kandydatowi do KRS i był oparty na decyzji tego właśnie organu. W ocenie Sądu Najwyższego oczywistym jest, że Sędzia X. Y. miał świadomość znaczenia działań podejmowanych przez organy władzy wykonawczej i ustawodawczej zmierzające do przerwania kadencji prawidłowo wyłonionej Krajowej Rady Sądownictwa, a w jej miejsce ukształtowania organu pozbawionego konstytucyjnie wymaganych przymiotów i niezależnego od polityków. Udzielanie poparcia kandydatom i członkom KRS w 2018 r. daje też podstawy do twierdzenia, że w/w sędzia niewątpliwie aprobował zmiany w wymiarze sprawiedliwości, których celem było podporządkowanie sądownictwa władzy wykonawczej.

Wskazać należy, że jeszcze przed wydaniem rozstrzygnięć wskazujących na wystąpienie w odniesieniu do Sędziego X. Y. uzasadnionych wątpliwości co do jego bezstronności w postanowieniu z dnia 13 września 2023 r., IV KK 163/22, Sąd Najwyższy – rozpoznając kasację na niekorzyść od wyroku utrzymującego w mocy wyrok uniewinniający Sąd pierwszej instancji – uznał, że orzekanie w składzie Sądu Okręgowego w Częstochowie tego sędziego nie skutkuje wystąpieniem bezwzględnej przyczyny odwoławczej określonej w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. Należy podkreślić, że było to jednak związane z oceną poddanej kontroli kasacyjnej sprawy przez pryzmat „konkretnych okoliczności”, o jakich mowa w pkt. 2 uchwały z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20, w świetle których - pomimo dostrzeżonych przez sąd kasacyjny przesłanek do przyjęcia negatywnego wyniku testu - brak było podstaw do uznania, że został naruszony standard niezawisłości i bezstronności w rozumieniu w szczególności art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (wyrok SN z 18 września 2025 r., IV KK 57/25). W niniejszej

sprawie podstaw do takiego stwierdzenia brak, zaś zarzuty wskazujące na brak bezstronności sędziego podniesione zostały w dwóch wniesionych w tej sprawie kasacjach.

Zaistnienie w sprawie bezwzględnej przyczyny odwoławczej w postaci nienależycie obsadzonego sądu na etapie postępowania odwoławczego skutkuje uchyleniem zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w Częstochowie i przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania temu sądowi w postępowaniu odwoławczym. Przy ponownym rozpoznaniu sprawy, Sąd odwoławczy powinien mieć na uwadze należytość obsady Sądu.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.

Jerzy Grubba

Kazimierz Klugiewicz

Paweł Wiliński

[WB]

[r.g.]